

Nd.

67. Frumvarp til hafnarlaga

fyrir Vestmannaeyjar.

Flm.: Jóhann Jósefsson.

1. gr.

Til hafnargerðar í Vestmannaeyjum veitast úr ríkissjóði $\frac{2}{5}$ kostnaðar, eftir áætlun, sem ríkisstjórnin hefur samþykkt, þegar fé er veitt til þess í fjárlögum, allt að einni milljón og fimm hundruð þús. kr., gegn $\frac{3}{5}$ hlutum frá hafnarsjóði Vestmannaeyja.

Til kostnaðar við hafnargerðir telst: hafnargarðar, bryggjur, dýpkanir, uppfyllingar og dráttarbrautir.

2. gr.

Ríkisstjórninni veitist heimild til að ábyrgjast fyrir hönd ríkissjóðs allt að þriggja milljón króna lán, er hafnarsjóður Vestmannaeyja kann að fá til hafnargerðar. Framlagið úr ríkissjóði og ábyrgð þessi er bundin því skilyrði, að yfirumsjón með verkinu og reikningshald sé falið manni, sem atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið samþykkir.

3. gr.

Sérhver er skyldur til að láta af hendi mannvirki og land, er þarf til að gera höfnina eða undir brautir og vegi í þarfir hafnarinnar, svo og leyfa, að tekið verði í landi

hans, hvort heldur er grjót, mól eða önnur jarðefni, og þola þær eignakvaðir, óhagræði eða takmörkun á afnotarétti, sem hafnargerðin hefur í för með sér, allt gegn því, að fullkomnar bætur komi fyrir. Náist ekki samkomulag um bæturnar, skulu þær ákveðnar með mati tveggja dómkvaddra manna, að tilkvöddum báðum málsaðilum. Kostnaður við matið greiðist úr hafnarsjóði Vestmannaeyja. Nú vill annar hvor málsaðila ekki una mati, og getur hann heimtað yfirmat, en gera skal hann það innan 14 daga, frá því er matsgerð er lokið. Yfirmatið skal framkvæmt á sama hátt af 4 dómkvöddum mönnum. Kostnaðinn við yfirmatið greiðir sá, sem þess hefur krafizt, ef matsgerðinni verður ekki breytt honum í vil meira en nemur 10% af hinni ákveðnu endurgjaldsupphæð, ella greiðist kostnaðurinn af gagnaðila hans.

4. gr.

Hafnarmerki skulu ákveðin í reglugerð.

5. gr.

Meðfram strandlengjunni umhverfis höfnina má ekki gera í sjó fram neina bryggju eða önnur mannvirki né fylla upp eða dýpka út frá landi nema eftir tillögum hafnarnefndar og með samþykki bæjarstjórnar Vestmannaeyja. Sá, sem vill gera eitthvert slíkt mannvirki, skal senda hafnarnefndinni beiðni um það, og skal beiðninni fylgja lýsing á því svo og uppdráttur, ef með þykir þurfa, í tvennu lagi, og heldur hafnarnefndin öðru eintakinu. Hafnarnefnd afgreiðir síðan málið til bæjarstjórnar.

Sá, sem hefur fengið slíkt leyfi, er skyldur að halda mannvirkinu svo við, að engin hætta stafi af því. Þessi ákvæði gilda og um þær bryggjur og mannvirki, sem þegar hafa verið gerð á hafnarsvæðinu.

Brot gegn þessari grein varða sektum frá 500—20000 kr., og hafnarnefnd getur látið nema burt mannvirkið á kostnað eiganda.

Nú hefur bryggja eða annað mannvirki í sjó fram legið ónotað 5 ár samfleytt, og er þá hafnarnefnd heimilt að taka það burt án endurgjalds til eiganda.

6. gr.

Bæjarstjórn Vestmannaeyja hefur á hendi stjórn hafnarmálefna undir yfirumsjón atvinnu- og samgöngumálaráðuneytisins.

7. gr.

Framkvæmd hafnarmála og eftirlit með höfninni skal fela hafnarnefnd. Í hafnarnefnd eiga 5 menn sæti. Nefndin skal kosin á sama hátt og til sama tíma og aðrar fastanefndir, er bæjarstjórn kýs. Heimilt er að kjósa í nefndina menn, er ekki eiga sæti í bæjarstjórn.

Nefndin sér um viðhald og umbætur á höfninni og stýrir öllum framkvæmdum, er þar að lúta, og annast fjárhald hafnarinnar og reikningsskil fyrir hönd bæjarstjórnar.

8. gr.

Bæjarstjórn skipar starfsmenn hafnarinnar eftir tillögu hafnarnefndarinnar.

9. gr.

Eignum hafnarinnar má aðeins verja í þágu hafnarinnar.

Bæjarsjóður ábyrgist skuldir hafnarsjóðs og ber ábyrgð á eignum og fé hafnarinnar.

10. gr.

Bæjarstjórn má ekki án leyfis atvinnu- og samgöngumálaráðuneytisins selja eða veðsetja fasteignir hafnarsjóðs eða kaupa nokkrar nýjar fasteignir, taka stærri lán eða lán til lengri tíma en svo, að þau verði borguð af tekjum þess árs, sem í hönd

fer, né endurnýja slík lán eða fresta afborgunartímanum og ekki heldur gera nein þau mannvirki við höfnina, sem eru svo stórvaxin, að árstekjurnar hrökkvi ekki til að koma þeim í framkvæmd.

11. gr.

Til þess að standa straum af kostnaði við byggingu og viðhald hafnarmannvirkja og til árlegs rekstrarkostnaðar hafnarinnar er heimilt að innheimta gjöld þau, sem hér segir:

1. Árlegt gjald af bryggjum og öðrum mannvirkjum, sem gerð eru samkvæmt 5. gr.
2. Af skipum og bátum, sem hafna sig á Vestmannaeyjahöfn, og farmi þeirra:
 - a. Lestagjald.
 - b. Vitagjald.
 - c. Vörugjald. — Undanskildar eru þó vörur þær, sem samkvæmt farmskrá skipsins eiga að fara til annarra hafna á landinu, ef þær eru ekki settar á land.
 - d. Bryggjugjald af skipum þeim, er leggjast við bryggjur í höfninni.
 - e. Festargjald af skipum, er nota festar hafnarinnar.
 - f. Leiðsögugjald.

Gjöld þessi sem og gjöld fyrir afnot af öðrum eignum hafnarinnar skulu ákveðin í reglugerð, sem bæjarstjórn Vestmannaeyja semur og atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið staðfestir.

Herskip og skemmtiskip skulu undanþegin gjöldum til hafnarinnar samkvæmt tölulíð 2 a og b.

12. gr.

Nú má álíta, að tekjur af gjaldstofnum þeim, sem heimilaðir eru í 11. gr., hrökkvi ekki fyrir árlegum útgjöldum hafnarinnar, og getur þá hafnarnefndin með sérstöku leyfi atvinnumálaráðuneytisins fyrir hvert ár ákveðið, að leggja megi aukagjald á aðflutningsgjaldskyldar og útflutningsgjaldskyldar vörur. Gjaldið má þó ekki fara fram úr 4% af gjöldum þeim, er greiða ber í ríkissjóð af vörunum. Hafnarnefnd innheimtir gjaldið.

Þetta gjald sem og gjöldin samkvæmt 11. gr. má taka lögtaki, og ganga festar-, lesta- og uppsátursgjöld af vélbátum og öðrum skipum í 1 ár eftir gjalddaga fyrir öllum veðkröfum í skipum og bátum, samhliða vita- og lestagjaldi til ríkissjóðs.

13. gr.

Reikningsár hafnarsjóðs er almanaksárið.

14. gr.

Fyrir 1. nóvember ár hvert ber hafnarnefnd að leggja fyrir bæjarstjórn frumvarp til áætlunar um tekjur og gjöld hafnarinnar á komandi ári. Bæjarstjórn skal hafa fullsamið áætlunina fyrir lok nóvembermánaðar og senda hana síðan atvinnu- og samgöngumálaráðuneytinu til samþykktar fyrir árslok ásamt nauðsynlegum skýringum á einstökum gjalda- og tekjuliðum.

15. gr.

Nú hefur bæjarstjórn í hyggju einhverjar meiri háttar framkvæmdir við höfnina, eða hún vill gera einhverjar þær ráðstafanir, er samþykki atvinnu- og samgöngumálaráðuneytisins þarf til, og skal hún þá senda ráðuneytinu sérstaka tillögu um það efni. Skal það gert svo tímanlega, að samþykki ráðuneytisins geti komið til, áður en hún lætur fjárhagsáætlun hafnarsjóðs frá sér fara.

16. gr.

Komi það í ljós, þegar fram á árið líður, að óumflýjanlegt sé að sinna einhverjum aðgerðum utan áætlunar eða fara fram úr áætluðum fjárhæðum, ber hafnarnefnd að tilkynna það bæjarstjórn í tæka tíð. Fallist hún á tillögur hafnarnefndar,

skal þegar leita samþykkis ráðuneytisins til þess, að vikja megi frá áætluninni. Fyrr má ekki framkvæma verkið né stofna til tekjuhallans.

17. gr.

Við lok hvers reikningsárs og ekki síðar en fyrir lok febrúarmánaðar skal bæjarstjórn gera reikning yfir tekjur og gjöld hafnarinnar á liðna árinu og efnahagsreikning hennar. Reikningana skal endurskoða og úrskurða á sama hátt og reikninga bæjarsjóðs.

18. gr.

Að öðru leyti skal ákveða með reglugerð, er bæjarstjórn semur og ráðuneytið staðfestir, allt það, er lýtur að greiðri og hættalausri umferð við höfnina, góðri reglu og öðru, er höfninni viðvikur og við þykir eiga. Í reglugerðinni má ákveða sektir fyrir brot gegn henni 20—1000 krónur.

Sektir samkvæmt lögum þessum renna í hafnarsjóð.

19. gr.

Með mál þau, er rísa út af brotum á lögum þessum og reglugerðum, er settar verða samkvæmt þeim, skal fara sem almenn lögreglumál.

20. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi, og eru jafnframt úr gildi numin hafnarlög fyrir Vestmannaeyjar, nr. 60 10. nóv. 1913, ásamt lögum nr. 39 28. nóv. 1919, lögum nr. 29 31. maí 1927, lögum nr. 39 7. maí 1928, lögum nr. 58 19. maí 1930 og nr. 36 23. júní 1932, um breytingar og viðauka við þau lög.

Greinargerð.

Það eru nú liðin rúm 30 ár, síðan hafin var bygging hafnarmannvirkja í Vestmannaeyjum, og hefur því verki að vísu miðað hægt áfram vegna óvenjulegra örðugleika við byggingu hafnargarðanna, sem eru fyrir opnu hafi, sem kunnugt er. Þeir hafa á þessu tímabili orðið fyrir miklum áföllum hvað eftir annað, og þótt nokkurt hlé hafi orðið á stórsköðum á þeim um tíma, er enn sýnilegt, að garðhausarnir, einkum norðanvert, þurfa stórkostlega umbóta, svo að frambúð sé að. Jafnt og þétt er unnið að dýpkun hafnarinnar, og á stækkun hennar inn á við hefur líka verið byrjað með góðum árangri. Sú stækkun jafnframt dýpkun innsiglingarinnar og hafnarsvæðisins í heild mun enn í mörg ár krefjast mikilla fjárframlaga.

Höfnin er undirstaða alls atvinnulífs í Eyjunum, og nú, þegar skipin stækka, þarf enn meiri átök en áður til þess að gera höfnina svo úr garði, að hún geti fullnægt hinu mikilvæga hlutverki sínu bæði fyrir Vestmannaeyjar og í rauninni fyrir landið allt.

Þýðing Vestmannaeyjahafnar fyrir þjóðarbúskapinn sést m. a. af nokkrum tölum varðandi ísfiskútflutning í flutningaskipum 3 síðustu ár.

Frá Vestmannaeyjum fluttust árið 1942 16.6 % , 1943 17.9% og 1944 21.7% af öllum ísfiskútflutningi landsmanna, sem fluttur var út í flutningaskipum. Árið 1942 fóru frá Eyjum 129, 1943 102 og 1944 125 ísfiskfarmar í smærri og stærri skipum á erlendan markað.

Í þessu frv. er gert ráð fyrir, að framlag rikissjóðs til hafnarmannvirkja Vestmannaeyja nemi $\frac{2}{3}$, þótt þær hafi lengi búið við $\frac{1}{3}$ hl. framlag. Framan af var þetta framlag aðeins $\frac{1}{4}$, og var það kaupstaðnum vitanlega ofvaxið að bera $\frac{3}{4}$ hluta kostnaðar af hinni dýru hafnargerð. Það er því full þörf á að fá þessum hlutföllum breytt, enda eru þeir staðir á landinu, sem búa við $\frac{1}{3}$ hluta rikissjóðsframlag til slíkra mannvirkja, miklu betur settir en Eyjarnar, hvað aðstöðu snertir frá náttúrunnar hendi. Hafnargarðarnir í Eyjunum eru byggðir fyrir opnu hafi, en víðast annars staðar, þar sem lagt er fram af rikissjóðs hálfu í sama hlutfalli og átt hefur sér stað þar, skýla firðir og flóar hafnarmannvirkjunum, og er því aðstaðan harla ólík.

Nánar mun að þessu vikið í framsögu.